

Zuzanin príbeh

Volám sa Zuzana a môj príbeh, ktorý tu budem opisovať, sa začal pred piatimi rokmi, keď som spoznala Andreja. Boli sme si navzájom sympatickí, tak sme začali spolu chodiť. Do šiestich mesiacov som otehotnela a do deviatich mesiacov sme spolu začali stavať rodinný dom. Bola som zamilovaná a všetko bolo tak krásne. Vzťah nám klapal, naše partnerstvo bolo harmonické. Mala som pocit, že som stredom jeho vesmíru – bol ku mne pozorný, zaujímal sa o mňa, každý deň ma zahŕňal darčekom a nežnými slovami.

Potom však nastal zlom, keď sa mi narodil náš spoločný syn – vytúžený nami oboma. Všetko sa týmto okamihom akosi zmenilo. Jeho city ku mne ochladli. Nebol pri pôrode, po pôrode ma neprišiel ani pozrieť do nemocnice, dieťa som si viezla domov sama. Vedela som pritom, že on je doma. Prestali sme spolu intímne žiť. Zrazu mi nemal čo povedať, začala som sa cítiť ako príťaž vo vlastnom dome. Keď som sa pokúsila o nadviazanie komunikácie, začal ma častovať vulgarizmami. Každá maličkosť sa stala dôvodom konfliktu, ktorý on inicioval. Atmosféra medzi nami bola chladná a nepríjemná. On po mne kričal skoro každý deň, ponižoval ma, nadával mi – aká som hlúpa, že neviem variť, upratovať. Za všetko, čo sa stalo, som bola vinná ja. Snažila som sa vyhýbať vzájomnej komunikácii, len aby som nevyvolala ďalší konflikt.

Znášala som toto jeho správanie najmä kvôli výchove dieťaťa a finančnej závislosti od neho, nakoľko som v tom čase bola iba poberateľkou rodičovského príspevku. On platil všetky náklady, súvisiace s domácnosťou, vrátane stravy, a mne teda ostával príspevok na zabezpečenie starostlivosti o dieťa (oblečenie, detská strava, plienky a podobne). Ak som si z týchto peňazí dovoľila kúpiť niečo na seba, vždy mi to vykričal so slovami, že komu sa chcem už len ja páčiť, a že to určite asi robím preto, lebo mám nejakého milenca. Často mi vyhadzoval na oči moju údajnú neveru, pričom raz som podľa jeho vyjadrení mala spať so susedom, potom zasa s poštárom. Každý muž, ktorý si ma dovoľil na ulici pozdraviť, bol podľa neho mojím milencom a nepríjemným, až vulgárnym spôsobom ma obviňoval z promiskuitného správania sa. V prípade, že som sa zdržala na nákupe alebo niekde inde, opakovane mi vyvolával a zisťoval – kde som, s kým som, a najmä – kedy sa presne vrátim.

Vždy som mu musela hlásiť – kam vlastne idem, s kým a kedy sa vrátim, pričom som skoro nikam nechodila. Nemala som s kým, keďže mi moje kamarátky postupne zo života vymizli – na základe jeho nahovárania som sa od nich izolovala (hovorel mi, aké sú to sliepky, a čo ja si vôbec s nimi môžem čo povedať). Vyčítal mi, čo sa mám čo s nimi flákať, keď ja už som matka a mám sa starať o dieťa a svojho muža. Vtedy som si neuvedomovala, že ide o jeho vedomú manipuláciu, ktorou sa ma snaží izolovať od ostatnej spoločnosti. To isté robil aj s mojou rodinou, ktorú predtým ponížoval a urážal, pritom pri osobných stretnutiach sa k nim správal milo, priateľsky a dokonca mojej sestre požičal značný finančný obnos. Pričom všetko toto ponižujúce správanie, obviňovanie, dehonestovanie mne blízkych osôb prichádzalo vždy predtým mnou – za zatvorenými dverami, medzi štyrmi stenami. No v spoločnosti vystupoval vždy úctyhodne, priateľsky a doslova by sa pre nich rozdal.

Postupom času som sa začala dozvedieť i nové skutočnosti z jeho života. Jedného dňa ma kontaktovala jeho manželka, ktorá však podľa jeho tvrdení mala zahynúť pri nehode spolu s ich synom. Jeho manželka však tvrdila, že sú stále manželmi, dokonca už počas nášho spoločného súžitia mali oni dvaja spoločné intímne stretnutia (s tým, že on sa vyjadroval, že

ma chce opustiť a vrátiť sa ku svojej pôvodnej rodine – teda k nej a k svojmu synovi). Zrazu ožila nielen jeho manželka, ale vynorili sa na povrch aj ďalšie osoby a skutočnosti. Oslovila som jeho matku, o ktorej mi vždy tvrdil, že ona je pomätená (podľa jeho vyjadrení mala trpieť nejakou duševnou poruchou, a tak sa ma snažil udržať od nej ďaleko, a teda nikdy predtým som sa s ňou nestretla), jeho otec mal byť tiež mŕtvy. Ale ja som sa stretla s jednou krásnou a zdravou staršou pani, ktorá rozhodne mala úplne čistú a jasnú myseľ, jeho otec bol tiež nažive. Jeho matka sa so mnou odmietla konkrétne baviť o svojom synovi. Pri mojich otázkach ma iba ticho varovala, nech si dám na neho pozor, že s ním je to ťažké. Konkrétnejšie sa však nevyjadřila. Vtedy sa moje obavy iba vyostřili a začala som nadobúdať čoraz jasnejší obraz o ňom. Svoje obavy som však nemala komu vysloviť – kamarátky som už kvôli nemu doslova stratila a bála som sa, že ani rodina mi neuverí. Tá ho predsa považovala za úžasného, tak sa predsa navonok prezentoval. A tak sa aj stalo; môj otec ma dokonca obvinil, že chyba je na mojej strane, nakoľko ja asi nedokážem dostatočne uspokojiť potreby svojho muža.

Vystavila som ho priamo zoči-voči skutočnostiam, ktoré som sa dozvedela, čo vyústilo do otvoreného konfliktu. V ňom obviňoval on mňa – že čo sľedim v jeho živote, čo si ja mám čo o ňom zisťovať a spochybňovať dôveru v neho ako partnera a otca nášho spoločného dieťaťa. Opäť sa snažil navodiť situáciu, že za všetko môžem ja, čo mu bolo vlastné. Pri akomkoľvek našom konflikte mi vsugerovával vinu. Vtedy som zobrala syna na ruky a snažila som sa odísť z miestnosti, on mi ho však násilne vytrhol, pričom do mňa sotil tak silno, že som sa udrela o stenu, stratila rovnováhu a spadla som na zem. Kým som sa pozviechala, on už bežal ku schodom. Išla som za ním a začali sme sa doťahovať o dieťa na schodisku, kde mi tak silno vykrútil ruku, až som kričala od bolesti. On mi len pokojne rozprával, že len nech si zavolám policajtov, že aj tak mi nepomôžu, neuveria mi totiž. A pritom sa smial... Vtedy sa mi podarilo vytrhnúť syna z jeho náručia a bežala som smerom k dverám. No ako som sa pokúsala dvere otvoriť, vzpriechil mi ich rukou so slovami: „Pokús sa, ty k***a, niečo urobiť a ja ťa zničím.“ Podarilo sa mi dvere roztvoriť, podliezť jeho ruku a vyjsť na ulicu. Tam mi pomohli robotníci z vedľajšej stavby a zavolali políciu.

Privolaná policajná hliadka sa správala presne tak, ako to predpovedal. Vypočuli si jeho verziu, pričom on sa správal milo a pokojne. Ja som hysterčila na mieste a snažila sa ich presvedčiť, že to sa nestalo vôbec tak, ako on uvádza. Policajti sa usmievali a bolo vidno, že mi neveria. Spochybňovali moje tvrdenia, bagatelizovali ich a celkovo situáciu iba zľahčovali. A potom prišiel ďalší šok, keď sa polícia snažila zistiť, kto je vlastníkom domu. On priniesol list vlastníctva, podľa ktorého bol výlučným vlastníkom iba on. Ja som celé roky verila, že sme podieloví spoluvlastníci – veď ja som do toho domu dala všetky svoje peniaze, ktoré som mala z predaja môjho bytu (ten som z jeho donútenia predala s tým, že si za nadobudnuté peniaze postavíme vlastné hniezdočko lásky). Na mieste polícia nič nevyriešila. Iba ma poučila, že ak chcem, môžem prísť kedykoľvek podať na muža trestné oznámenie. Ale aj tak sa podľa hliadky jedná maximálne o priestupok, za ktorý mu hrozí nanajvýš finančná sankcia. Za asistencie polície som sa teda zbalila a aj so synom som odišla. Ostala som sama a nevedela som, kam mám ísť. Zaparkovala som pri jazere ako bezdomovkyňa, uložila syna spať a začala hľadať na internete pomoc. Nechcela som volať rodičom, nemala som chuť im to celé vysvetlovať a opäť ich presvedčať, že toto sa mi naozaj stalo. Našla som teda kontakt na Národnú linku pre ženy, kde mi dali číslo na nejakú právničku. Išlo o právnu expertku z

organizácie ADRA, ktorá celú tú noc strávila so mnou v telefonickom kontakte. Konečne sa niekto so mnou rozprával, veril mi. Rozobrali sme vtedy všetko – jeho správanie, konanie, pričom spomenula všetky možnosti – ako situáciu možno riešiť. Zistila som zrazu, že nie som sama, a že pomoc existuje – sú tu ľudia, ktorí môžu a vedia pomáhať. Takto som sa dostala k ADRA a jej Krízovému intervenčnému tímu, s ktorým spolupracujem dodnes. Jeho pracovníčky mi pomáhajú nielen v právnych veciach, súvisiacich s riešením mojej situácie, ale aj s reálnym životom – ako sa vymaniť z násilného vzťahu a znovu sa postaviť na vlastné nohy.

Ľudia z ADRA mi pomohli opäť vnímať svet z tej krajšej stránky a nájsť svoju stratenú dôstojnosť aj sebadôveru. Za to im patrí omnoho viac, než len jedno veľké Ďakujem. Viem, že týmto ľuďom na mne záleží, rovnako ako aj na iných osudoch ľudí, ktorí sa stali obeťami akejkoľvek formy násilia. Aj preto im pomáham a zapájam sa do ich aktivít, ako napríklad do verejných diskusií, organizovaných nielen pre obeť násilia. Svoj príbeh odovzdávam ďalej ako motiváciu aj inšpiráciu pre ostatných s tým, že pomoc existuje a že sú tu ľudia, ktorým na nás záleží. Len ich pomoc treba vyhľadať.

Vyjadrenie sociálnej pracovníčky (členky KIT-u) k Zuzaninmu príbehu:

Pani Zuzana zažila násilnicke a manipulatívne správania nielen zo strany jej partnera, ale aj zo strany kompetentných, teda polície. Odborne sa tomu hovorí sekundárna viktimizácia, kde je žena ako obeť vystavená neodbornému správaniu zo strany štátnych a verejných orgánov. Prvým znakom manipulácie a násilného správania je, že násilník sa snaží ženu oddeliť od jej okolia, ktoré by jej mohlo poskytnúť kritickú spätnú väzbu. Druhý najčastejší spôsob je vytvorenie tzv. závislostného vzťahu – presviedčať ju, že iba s ním je žena v „bezpečí“, chránená a „má všetko, čo potrebuje.“ Partner potom podkopáva jej sebadôveru, jej názory a autoritu. Všetko je zle a musí byť urobené pod jeho vedením a kontrolou.

Násilné správanie sa tiež často prejaví, keď sa narodí potomok. Vzťah ochladne, násilník získa pocit kontroly nad ženou a vtedy sa naplno prejaví jeho manipulatívne správanie. Práve pri takomto správaní je veľmi dôležité poznať pozadie násilia, jeho cyklus a dôsledky. Aby sa pri strete s políciou nestávalo to, že žena (ako v prípade pani Zuzany) ostane sama bez akejkoľvek pomoci. Aj pre takéto prípady je zriadený Krízový intervenčný tím organizácie ADRA Slovensko. Jej tím odborníkov dôkladne pozná pozadie problematiky domáceho násilia a sexuálneho zneužívania a vie obeť poskytnúť komplexnú (právnú a psycho-sociálnu) pomoc priamo v teréne.